

GELİR VERGİSİ KANUNU GENEL TEBLİĞİ

(Seri No:222)

Resmi Gazete Tarihi 24/02/1999

Resmi Gazete Sayısı 23621

1. Gelir Vergisi Kanununun sakatlık indirimine yönelik hükümlerine ilişkin olarak aşağıdaki açıklamaların yapılması gerekli görülmüştür.

1. AMAÇ

2. Özürlü vatandaşların, içinde bulunduğu zor koşulların giderilmesine katkıda bulunmak ve özürlüler ile özürlü olmayanlar arasındaki rekabet eşitsizliğini gidermek amacıyla öteden beri vergi hukukunda çeşitli düzenlemeler yer almıştır. Bunlardan birisi de özürlü ücretlilerin gelir vergisi matrahlarının hesaplanmasında dikkate alınan sakatlık indirimi uygulamasıdır.

3. 4369 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişikliklerle, sakatlık indiriminin kapsamı genişletilmiş, aşağıda da açıklanacağı üzere sakatlık indiriminden yararlananların içine; hizmet erbabının bakmakla yükümlü olduğu özürlü kişiler, özürlü serbest meslek erbabı ve serbest meslek erbabının bakmakla yükümlü olduğu özürlü kişiler ile basit usulde vergilenen bazı esnaf ve sanatkar da dahil edilmiştir.

2. SAKATLIK İNDİRİMİ İLE İLGİLİ KANUN MADDELERİ

4. Gelir Vergisi Kanununun sakatlık indirimi ile ilgili hükümleri aşağıdaki gibidir:

Madde 31

“...

2. Sakatlık İndirimi: Çalışma gücünün asgari % 80'ini kaybetmiş bulunan hizmet erbabı birinci derece sakat, asgari % 60'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ikinci derece sakat, asgari % 40'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ise üçüncü derece sakat sayılır ve aşağıda belirtilen sakatlık indiriminden faydalanırlar.

Sakatlık indirimi özel indirim tutarının;
- Birinci derece sakatlar için sekiz katı,
- İkinci derece sakatlar için dört katı,
- Üçüncü derece sakatlar için iki katıdır.

Sakatlık derecelerine göre tespit edilecek indirimler, özel indirime eklenerek hizmet erbabının ücretinden indirilir.

Sakatlık derecelerinin tespit şekli ile uygulamaya ilişkin esas ve usuller Maliye ve Gümrük, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıklarınca bu konuda müştereken hazırlanacak bir yönetmelik ile tespit edilir.

Aile reisinin, eşinin ve çocuklarının her birinin gerçek usulde tespit edilen ücret gelirine bu maddede yer alan özel indirim ve sakatlık indirimi uygulanır.”

Madde 89

“Mükellefler yıllık beyanname ile bildirecekleri gelirlerden aşağıdaki indirimleri yapabilirler:

...

3. Mesleki faaliyet icra eden veya basit usulde vergilendirilenlerden tüccar ve ücretli durumuna girmeksizin yapılan imalat, tamirat ve küçük sanat işleriyle uğraşan özürhüleri gelir vergisi matrahına esas kazançlarına, bu Kanunun 31 inci maddesinin 2 numaralı bendinde yer alan esaslara göre hesaplanan yıllık indirim uygulanır. Bu indirim, bakmakla yükümlü olduğu özürhü kişi bulunan serbest meslek erbabı ve ücret geliri elde edenler için de uygulanır. İndirim, hizmet erbabının tevkifat matrahına uygulanır."

3. SAKATLIK İNDİRİMİNDEN YARARLANACAK OLANLAR

5. Sakatlık indirimi;

- Özürhü hizmet erbabı ile bakmakla yükümlü olduğu özürhü kişi bulunan hizmet erbabına,

- Özürhü serbest meslek erbabı ile bakmakla yükümlü olduğu özürhü kişi bulunan serbest meslek erbabına,

- Basit usulde vergilendirilenlerden, tüccar ve ücretli durumuna girmeksizin, imalat, tamirat ve küçük sanat işleri ile uğraşan (ilk madde ve yardımcı malzeme müşteriye ait olarak faaliyet gösteren terzi, tamirci, marangoz gibi) özürhülere,

uygulanmaktadır.

4. SAKATLIK İNDİRİMİNDEN YARARLANACAKLARIN YAPACAKLARI İŞLEMLER

6. Sakatlık indiriminden yararlanmak isteyenlerin bir dilekçe ve aşağıda belirtilen belgelerle birlikte; illerde Defterdarlık Gelir Müdürlüğüne, bağımsız Vergi Dairesi bulunan ilçelerde Vergi Dairesi Müdürlüğüne, diğer ilçelerde Malmüdürlüğüne başvurması gerekmektedir.

7. Sakatlık indiriminden yararlanmak isteyenlerin dilekçe ekinde bulunduracağı belgeler şunlardır:

Özürhü hizmet erbabı için;

a) Çalıştığı işyerinden alacağı hizmet erbabı olduğunu gösterir belge,

b) Nüfus cüzdanı örneği ve üç adet fotoğraf.

Hizmet erbabının bakmakla yükümlü olduğu özürhü kişiler için;

a) Ücretlinin çalıştığı işyerinden alacağı hizmet erbabı olduğunu gösterir belge,

b) Özürhü kişilerin nüfus cüzdanı örneği ve üç adet fotoğrafı,

c) Özürhü kişiye bakmakla yükümlü olduğunu gösteren belge.

Özürhü serbest meslek erbabı için;

a) Vergi kimlik numarasını gösteren belge,

b) Nüfus cüzdanı örneği ve üç adet fotoğraf.

Serbest meslek erbabının bakmakla yükümlü olduğu özürhü kişiler için;

a) Serbest meslek erbabının vergi kimlik numarasını gösteren belge,

b) Özürhü kişilerin nüfus cüzdanı örneği ve üç adet fotoğrafı,

c) Özürhü kişiye bakmakla yükümlü olduğunu gösteren belge.

Sakatlık indiriminden yararlanma hakkına sahip basit usulde vergilendirilen özürhüler için;

- a) Vergi kimlik numarasını gösteren belge,
- b) Nüfus cüzdanı örneği ve üç adet fotoğraf.

5. MALİYE BAKANLIĞINCA YAPILACAK İŞLEMLER

8. Defterdarlık Gelir Müdürlükleri, Vergi Dairesi Müdürlükleri ve Malmüdürlükleri kendilerine başvuran özürhüleri kişisel bilgilerini, Özürhülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkındaki Yönetmeliğin(1) eki Yönetmelik 18/3/1998 tarihli ve 23290 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. eki rapor formuna yazacaklar ve bu formları bir yazıya ekleyerek, özürhüleri yetkili sağlık kurulundan en yakınına sevk edeceklerdir.

9. Yetkili sağlık kuruluşunca verilecek raporlar ilgili müdürlüklerce Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğünde oluşturulan Merkez Sağlık Kuruluna gönderilecektir. Bununla birlikte, bu Tebliğin yayımı tarihinden önce ödevhilerce ilgili müdürlüklere müracaat etmeden alınan raporların, yetkili sağlık kuruluşu tarafından verilmesi, sağlık kurulunun iç hastalıkları, genel cerrahi, göz, kulak burun boğaz, nöroloji ve/veya psikiyatri uzmanından oluşması halinde bu raporlar işleme konulacak ve varsa diğer eksikliklerinin de tamamlaması şartıyla incelenmek üzere Merkez Sağlık Kuruluna gönderilecektir.

10. Maliye Bakanlığı Merkez Sağlık Kurulu, sağlık kuruluşları tarafından düzenlenen raporları inceleyerek, başvuru sahibinin çalışma gücünün ne kadarını kaybettiğine karar verecektir. Bu şekilde sakatlık dereceleri belli olanlara ilişkin raporlar, ücretlilerde işverenine, diğerlerinde kendilerine verilmek üzere ilgili Defterdarlığa gönderilecektir.

11. Sakatlık derecelerine veya raporlarda yer almayan bulgular gibi sebeplere dayanan itiraz ve şikayet mahiyetindeki başvurular da ilgili müdürlüklere yapılacak ve yukarıda açıklandığı şekilde işlem görecektir.

6. SAKATLIK İNDİRİMİ UYGULAMASI

6.1. Özürhü Hizmet Erbabı ile Bakmakla Yükhümlü Olduğu Özürhü Kişi Bulunan Hizmet Erbabında Uygulama

12. Maliye Bakanlığı Merkez Sağlık Kurulunca tespit edilen çalışma gücü kayıp oranının asgari;

- % 80'ini kaybetmiş bulunan hizmet erbabı birinci derece,

- % 60'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ikinci derece ,

-% 40'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı üçüncü derece ,

sakat sayılmakta ve sakatlık indirimi, özel indirim tutarının(2)

- Birinci derece sakatlar için sekiz katı,

- İkinci derece sakatlar için dört katı,

- Üçüncü derece sakatlar için iki katı,

olarak uygulanmaktadır. Sakatlık indiriminden yararlanacak birden fazla kişinin bulunması halinde, bu hesaplama her biri için ayrı ayrı yapılacak ve indirim uygulanmasında toplu olarak dikkate alınacaktır.

13. Bu şekilde hesaplanan sakatlık indiriminin aylık tutarının hizmet erbabının aylık tevkifat matrahından indirilmesi gerekmektedir. Sakatlık indirimi tutarına ayrıca özel indirim tutarının ilave edileceği açıktır.

14. Muhtelif yerlerden ücret alanlarda, sakatlık indirimi özel indirimin uygulandığı ücret gelirine uygulanacaktır.

15. Farklı özel indirim tutarı belirlenen illerde çalışan özürhü hizmet erbabı ile bunların bakmakla yükhümlü olduğu özürhüleri yararlanabileceği sakatlık indirimi tutarının hesaplanmasında bu illerde uygulanan özel indirim tutarı(3) dikkate alınacaktır.

6.2. Özürlü Serbest Meslek Erbabı İle Bakmakla Yükümlü Olduğu Özürlü Kişi Bulunan Serbest Meslek Erbabında ve Basit Usulde Vergilendirilenlerde Uygulama

16. Özürlü serbest meslek erbabı ile serbest meslek erbabının bakmakla yükümlü olduğu özürlü kişi bulunması halinde bir önceki bölümde açıklanan şekilde hesaplanan sakatlık indiriminin yıllık tutarı, serbest meslek erbabının beyan edeceği serbest meslek kazancından düşülecektir. İndirimden yararlanma hakkına sahip basit usulde vergilendirilen özürlülere uygulanacak sakatlık indiriminin yıllık tutarı ise, 215 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde esasları belirlenen vergi tarhına esas kazançlarından indirilecektir. İndirim, beyan edilecek serbest meslek kazancı ve basit usulde vergilenen kazanç tutarı ile sınırlı olup, kazancın yetersiz olması halinde sonraki yıla devredilmeyecektir.

17. Farklı özel indirim tutarı belirlenen illerde faaliyet gösterenlerin yararlanabileceği sakatlık indirimi tutarının hesaplanmasında bu illerde uygulanan özel indirim tutarı dikkate alınacaktır.

7. SAKATLIK İNDİRİMİ UYGULAMASINDA BAKMAKLA YÜKÜMLÜ OLMA TABİRİ VE BU DURUMUN BELGELENDİRİLMESİ

18. Sakatlık indirimi uygulamasında bakmakla yükümlü olunan kişi tabirinden; özürlü kişinin tabi olduğu çalışma mevzuatı veya bağlı bulunduğu sosyal güvenlik kurumunun mevzuatına göre bakmakla yükümlü sayılan anne, baba, eş ve çocukları anlaşılacaktır. Çocuklarda yaş sınırlamasına gidilmeksizin işlem yapılacaktır.

19. Bakmakla yükümlü olduğu özürlü kişi bulunan;

- Hizmet erbabı, çalıştığı işyerinden veya duruma göre kayıtlı olduğu sosyal güvenlik kuruluşundan aldığı özürlü kişiye ait sağlık karnesinin kimlik bilgilerini içeren sahifelerinin bir örneğini,

- Serbest meslek erbabı, kayıtlı olduğu sosyal güvenlik kuruluşundan aldığı özürlü kişiye ait sağlık karnesinin kimlik bilgilerini içeren sahifelerinin bir örneğini, bakmakla yükümlü olduğuna dair belge olarak ilgili müdürlüklere verecektir.

Tebliğ olunur.